Про роботу НМЦ ПТО з супроводу музейної роботи в ЗП(ПТ)О області

Загальновизнаною умовою розвитку суспільства є ставлення до історико-культурної спадщини, одним із аспектів якого є розширення доступу до освітянських традицій, втілених у джерелах, які збирає, зберігає й популяризує музей.

Починаючі з 2014 року, з періоду початку бойових дій на території держави і особливо зараз, коли в Україні іде війна, важливими питанням є: по-перше, збереження фондів і експозицій музеїв, по-друге національно-патріотичне виховання молоді, поповнення експозицій музеїв для вивчення історії держави майбутніми поколіннями. Музеї при закладах освіти проводять значну просвітницьку та суспільно-корисну роботу, активно залучають молодь до збереження історико-культурної спадщини народу, організовують краєзнавчо-дослідницьку діяльність.

В Концепції національно-патріотичного виховання, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України 06 червня 2022 року № 527 наголошується про:

- проведення заходів, спрямованих на реалізацію патріотичного виховання в закладах системи освіти, культури, спорту;
- створення умов для популяризації кращих здобутків національної культурної і духовної спадщини, героїчного минулого і сучасного українського народу;
- активне залучення до патріотичного виховання дітей та молоді учасників бойових дій на Сході України, членів сімей Героїв Небесної Сотні, учасників антитерористичної операції, операції об’єднаних сил, учасників війни Російської Федерації проти України та їхніх сімей.

Саме через музеї, їх просвітницьку діяльність, слід виховувати любов і повагу до подвигу воїнів, волонтерів.

На реалізацію Стратегії національно-патріотичного виховання, ролзроблений План заходів, п 14. якої говорить про сприяння організації реекспозицій у музеях України **та музеях краєзнавчого, етнографічного та історичного профілю при закладах освіти** з метою висвітлення героїчної боротьби Українського народу за утвердження суверенітету власної держави, ідеалів свободи, соборності, успадкованих, зокрема, від княжої доби, українських козаків, до захисників держави періоду російсько-української війни.

Довідково:

Музеї – багатофункціональні заклади соціальної інформації, призначені для збереження культурно-історичних і природничо-наукових цінностей, накопичення та поширення знань через вивчення і демонстрацію унікальних пам'яток матеріальної культури.

Музейна кімната - Специфіка функціонування музею в училищі полягає в тому, що він не має статусу музею, а існує як музейна кімната, яка розміщена всього в одній кімнаті. При цьому робота музею відбувається згідно Положенню „Про музейну кімнату" та організована на принципі самоврядування. Вищим керівним органом є Рада музейної кімнати, до складу якої входить 5 осіб, в тому числі один представник студентського колективу.

Реекспозиція - зміна, оновлення експозиції, виставки, музею тощо

Загальна кількість музеїв в закладах освіти станом на жовтень 2022 року (зареєстрованих та діючих відповідно до положення про музеї)

Заклади освіти	**Кількість музеїв**
Загальної середньої освіти	2964
Професійної (професійно-технічної) освіти	**126**
Дошкільної освіти	38
Позашкільної освіти	115
Всього музеїв	**3 243**

Дослідження стосовно діяльності музеїв в ЗП(ПТ)О Дніпропетровщини проведено шляхом заповнення закладами професійної (професійно-технічної) освіти гугл-анкети, яка складалася із 21 питання. Питання стосувались як загальної організації діяльності музеїв, так і змістовної частини функціонування музеїв та музейних кімнат.

В опитуванні прийняли участь – 28 ЗП(ПТ)О, що складає 51 %.

З 28 ЗП(ПТ)О мають музеї, музейні кімнати та музейні куточки - 20
- мають музеї – 9 ЗП(ПТ)О
- музейні кімнати – 9 ЗП(ПТ)О
-музейні куточки – 2
Наприкінці 2021 року проводився моніторинг діяльності музеїв. На той період із 53 ЗП(ПТ)О функціонували:
- музеї – 8 ЗП(ПТ)О;
- музейні кімнати – 14;
- музейні експозиції – 3
Як бачимо, всі музеї, які функціонували - збережені і продовжують працювати - за іншими формами роботи, з меншою кількістю відвідувачів, але працюють.
Стосовно музейних експозицій: припинила діяльність у ВПУ-55, ПТУ-79
Стосовно музейних кімнат: припинила свою діяльність в КПЛ, ДЦПТО;
(СофПЛ, ПерещепинськийПЛ -дані не надавались)

Порівняльна таблиця діючих музеїв (за профілями)

Профілі музеїв	**Кількість музеїв в розрізі України (зареєстрованих)**	**Кількість музеїв в розрізі області (зареєстрованих) - 3**	**Музеїв та музейних кімнат в ЗП(ПТ)О області (не зареєстрованих) - 17**
Історичні: -загальноісторичні -військово-історичні -історії освіти та/або закладу -археологічні -етнографічні	**112** 48 9 37 0 18	**3** 0 1 2 0 0	**8** 0 4 4 0 1
Літературні	0	0	0
Краєзнавчі	9	0	4
Мистецькі	0	0	0
Природничі	0	0	0
Науково-технічні	0	0	0
Галузеві	5	0	4

Безпосередньо організовують роботу музеїв та музейних кімнат:

Заступник директора з навчально-виховної роботи – 12 осіб;
Заступник директора з навчально-виробничої роботи – 1;
Викладач історії – 4;
Бібліотекар – 1
Викладач української мови та літератури – 1;
Вихователь - 1

Основна тематика експозицій

- Висвітлення історії училища;
- ужиткове мистецтво, історія краю, петриківський розпис, вишивка;
- Віхи історії розвитку навчального закладу;
- експонати військової амуніції, предмети військового побуту та одягу;
- "Місто Покров", "Скіфія", "Голодомори хх ст.", "Захисники Вітчизни", (Друга Світова та Афганська війни), "Могутня Вітчизна синами", "Історія ГЗК", "Наше минуле та сьогодення" (історія закладу), "Народно-прикладне мистецтво";
- "Історія ліцею", "Вони прославляють Кривбас", "Маю честь захищати Україну", "Вони загинули за Україну";
- експозиції Другої Світової та Афганської війн;
- Відділ козацтва: "Козацькому роду - нема переводу"; "Історія Криворізької паланки Січеславського козацтва запорізького"; "Герої сьогодення".
  "Духовний куточок";
- Історія рідного краю (Приорілля);
- Історія поліграфічної та хлібопекарської галузей.

Форми роботи на базі музеїв в період дії воєнного стану

- Профорієнтаційні заходи для абітурієнтів;
- проведення виховних заходів для мешканців гуртожитку та ВПО;
- дослідницька робота (увіковічення пам‘яті загиблих випускників та земляків);
- екскурсії для учнів загальноосвітніх шкіл;
- Уроки, виховні години, години спілкування (змішана форма навчання);
- дні відкритих дверей, створення презентацій та інформаційні години;
- збір матеріалів для поповнення фонду музею, розробка та створення куточка пам'яті «Життя віддане за Україну!", присвячений загиблим у 2022-2023 роках під час війни з РФ випускникам;

- проведення музейних уроків, робота гуртка "Юні музеєзнавці', виставки робіт гуртківців: «Міста-герої», «З Україною в серці»; до Дня пам’яті загиблих на Майдані, пам’яті Героїв АТО;
- при підготовки джур до участі у військово-патріотичної грі "Сокіл" Джура
- літературні читання;
- віртуальні екскурсії;
- тематичні виставки.

Чи відповідає експозиція музею (музейної кімнати) вимогам Законів України про декомунізацію

Так – 13; Ні – 0; Частково – 7

Чи відбулись зміни в експозиції музею (музейної кімнати) за період 01.01.2022 по 01.06.2023 року? Що саме?

- нові експозиції, присвячені загиблим випускникам закладів освіти (3 музеї);
- поповнення новими експонатами - предмети господарської діяльності людини, картина на полотні (1 музейна кімната);
- поповнення експонатами російсько-української війни (3 музеї та музейні кімнати);
- світлини про випускників-захисників, які загинули на війні (1 музейна кімната);
- Створена сторінка пам'яті випускників училища, які загинули під час бойових дій. Створена експозиція «Убивчі уламки війни»(1 музейна кімната).

У 10 музеях та музейних кімнатах змін у експозиціях не відбулось.
4 ЗП(ПТ)О поповнили свої експозиції експонатами російсько-української війни та потребують рекомендацій щодо правильного зберігання експонатів.

Чи створені в закладі куточки пам’яті про загиблих здобувачів освіти/ випускників ЗП(ПТ)О за період з 24.02.2022 по 01.06.2023 року?

14 ЗП(ПТ)О створили куточки пам’яті

Музей (музейна кімната) співпрацює з:

- Учасниками подій - 14;
- Громадськими організаціями - 2;
- Очевидцями досліджуваних подій - 1;

- Державними та громадськими музеями - 2;
- Музеями територіальних громад – 1

Облік та збереження матеріальних цінностей музеїв та музейних кімнат відбувається шляхом (короткий опис):

- Ведення облікового журналу експонатів – 5
- облік ведеться згідно інвентарної книги, яка перебуває у відповідальної особи (ПТУ-6) - 1
- наявних відомостей предметного опису усіх пам’яток, що перебувають у музеї - 1
- Всі документи, листи, звіти, плани та інші документи та предмети, що поступають до фонду музею, візуються або підписуються керівником музею - 1.
- книги надходжень експонатів, стенди – 1

Музейні експозиції в період дії воєнного стану:

- Функціонують – 17
- Зняті на збереження – 2
- Зняті на збереження частково - 1

Музейні кімнати і експонати, що зняті на збереження перебувають під охороною.

Участь у Всеукраїнських конкурсах, місцевих краєзнавчих акціях

- Всеукраїнський конкурс з роботою "І.І.Ясюкович-перший меценат та фундатор Кам'янського" (розробка екскурсії Верхньою колонією Кам'янського); Дерево Перемоги, краєзнавчий диктант "Я знаю Кам'янське" - КамВПУ
- Всеукраїнська історико-краєзнавча конференція, Міжнародний круглий стіл - ПЦППРК, ВПУ-75
- Конкурси регіонального значення – 3 заклади освіти
- Участь не приймають - 14

Участь у місцевих краєзнавчих акціях.

Розроблені та реалізовані проєкти, музейні уроки, проведені тематичні заходи на рівні закладу освіти

Проєкти:

- онлайн - часопис "Герої поруч"
- "Історичні віхи заснування та розвитку Кам'янського ВПУ", сумісні уроки з музеєм історії міста, відкриття стенду присвяченому

випускникам які стали на захист України 2014-2022 роках "Слава Героям", стенди "Життя віддане за Україну" присвячені Волошину Юрію та Яровому Володимиру, підбірка заходів присвячених пам'ятним датам національно- патріотичного виховання.

Тематичні заходи на рівні ЗП(ПТ)О проходять на базі музеїв та музейних кімнат – 20

Чи оформлений паспорт музею (музейної кімнати)

Так – 8 Не оформлений – 12

Яку методичну допомогу потребуєте при організації музейної роботи

- методичні рекомендації з питання організації віртуальних екскурсій;
- Зберігання експонатів під час війни;
- Облік експонатів
- По написанню Книг пам'яті;
- Методичні рекомендації щодо оформлення паспорту музею та його реєстрація;
- Методичну допомогу в підборі та розстановці експонатів;
- Ведення обліково-фондової документації;
- Інвентаризація та каталогізація музейних фондів;
- Методики розробки та організація тематично-експозиційних планів;
- Рекомендації щодо висвітлення історії училища в радянський період у відповідності до вимог Законів України про декомунізацію;

Музейна робота ведеться за напрямками: експозиційна, екскурсійна, науково-пошукова, навчально-виховна.

Супровід НМЦ ПТО роботи музеїв за 2022-2023 навчальний рік

- Систематично відслідковується інформація подій, заходів, семінарів, що стосуються організації музейної роботи
- Організація участі у Міжнародному круглому столі: «Музейна педагогіка в науковій освіті: освітні втрати в умовах війни». Учасники – ПЦППРК, ВПУ-75;
- Секція заступників навчально-виховної роботи, яка відбулась у лютому 2023 року. На секції піднімались питання «Діяльність музеїв в ЗП(ПТ)О – одна з форм організації національно-патріотичного виховання молоді». На секцію були запрошені методисти КП «Обласний центр позашкільної освіти» ДОР з метою надання роз’яснень щодо порядку оформлення і реєстрації музеїв ЗП(ПТ)О

- Підписано Меморандум з КП «Обласний центр позашкільної освіти» ДОР;
- На сайті НМЦ ПТО у розділі «Музейна робота» за навчальний рік розміщено 7 матеріалів, що стосуються роботи музеїв і їх ролі у національно-патріотичному вихованні молоді.
- 2 музеї направили матеріали на участь у Всеукраїнському конкурсі екскурсоводів - КамЦППРК та ВПУ-75.

Висновки:

- роботу з методичного супроводу необхідно продовжувати і вести систематично;
- Мотивувати керівників ЗП(ПТ)О на створення музеїв та музейних кімнат в закладах освіти;
- Мотивувати керівників ЗП(ПТ)О, в яких функціонують музеї та музейні кімнати, зареєструвати їх, відповідно чинних Положень та Правил;
- За результатами анкетування запланувати заходи на 2022-2023 н.р. щодо методичного супроводу діяльності музеїв